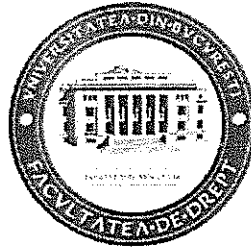

CENTRUL
DE DREPT CONSTITUTIONAL
ȘI INSTITUȚII POLITICE

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT
.....
FONDATA ÎN MDCCCCLIX
.....

Ed. Măști Kagăloaieșu nr. 35-46, sector 5, București, ROMÂNIA
C.P. 050107, telefon +40 21 312 43 46, fax +40 21 312 07 19
www.drept.unibuc.ro

5 Septembrie 2017

Către: **DI. Av. dr. Gheorghe FLOREA**
Președinte
Uniunea Națională a Barourilor din România

De la: **Universitatea din București**
Facultatea de Drept
Centrul de Drept Constituțional și Instituții Politice

Ref. la: **Adresa din data de 25.08.2017 referitoare la exprimarea unei opinii de specialitate**

Stimate dle. Președinte,

Urmare a adresei dvs. din data de 25.08.2017, vă transmit anexat Opinia de specialitate solicitată referitoare la punerea în aplicare a Deciziei Curții Constituționale nr. 225/4.04.2017.

Menționez că această opinie este dată *pro bono*, fără a implica niciun fel de cheltuieli din partea instituției pe care o conduceți.

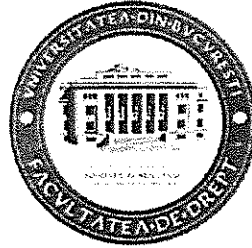
Vă rog să primiți, stimate dle. Președinte, expresia deplinei mele considerații.

Prof.univ.dr. Ștefan DEACONU
Secretar științific,

Centrul de Drept Constituțional și Instituții Politice
al Facultății de Drept din Universitatea București

CENTRUL
DE DREPT CONSTITUTIONAL
ȘI INSTITUTII POLITICE

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT

FONDATA ÎN MDCCCLIX

Bd. Mihail Kogălniceanu nr. 36-46, sector 5, București, ROMÂNIA
C.P. 050107, telefon +40 21 312 49 45, fax +40 21 312 07 19
www.drept.unibuc.ro

Opinie științifică

Prin adresa din data de 25.08.2017, Centrul de Drept Constituțional și Instituții Politice din cadrul Facultății de Drept a Universității din București a primit din partea Uniunii Naționale a Barourilor din România o solicitare de exprimare a unei opinii științifice cu privire la punerea în aplicare a Deciziei Curții Constituționale nr. 225/4.04.2017.

I. Situația de fapt

Urmare a emiterii Deciziei Curții Constituționale nr. 225/4.04.2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 14 lit. a) și ale art. 27 lit. d) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 468/22.06.2017, Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) este interesată de modul de aplicare al prevederilor art. 14 din Legea nr. 51/1995 după expirarea termenului de 45 de zile, prevăzut de art. 147 din Constituție.

Întrebările la care UNBR solicită o opinie științifică sunt următoarele:

1. *Care este propoziția normativă prevăzută la art. 14 din Legea nr. 51/1995 care mai poate produce efecte juridice? Partea de text normativ neafectată de Decizia Curții Constituționale a României permite exercitarea de către organele profesiei de avocat a dreptului de apreciere de la caz la caz cu privire la aptitudinea condamnării unui avocat de a aduce atingere/a nu aduce atingere prestigiului profesiei de avocat?*
2. *Cum se rezolvă în materia în discuție în raport de principiile ce cărmuiesc dispozițiile de drept public, problemele de drept inter-temporal pentru:*
 - a) *condamnări cu caracter definitiv pronunțate anterior publicării în Monitorul Oficial al României a Deciziei Curții Constituționale, neexamineate (din orice motiv: necunoaștere, indiferență, etc) și care ar trebui examinate după expirarea celor 45 de zile prevăzute de Constituție;*

- b) condamnări definitive examinate de consiliile barourilor și care sunt reexamine de Consiliul UNBR în calitate de autoritate de interes public care exercită control de legalitate cu privire la deciziile barourilor;*
- c) condamnări definitive intervenite după publicarea Deciziei Curții Constituționale a României în Monitorul Oficial, pentru fapte săvârșite anterior publicării Deciziei Curții Constituționale a României în Monitorul Oficial;*
- d) condamnări definitive intervenite pentru fapte săvârșite după publicarea Deciziei Curții Constituționale a României în Monitorul Oficial.*

II. Opinia științifică

- 1. *Cu privire la propoziția normativă prevăzută la art. 14 din Legea nr. 51/1995 care mai poate produce efecte juridice. Partea de text normativ neafectată de Decizia Curții Constituționale a României permite exercitarea de către organele profesiei de avocat a dreptului de apreciere de la caz la caz cu privire la aptitudinea condamnării unui avocat de a aduce atingere/a nu aduce atingere prestigiului profesiei de avocat?***

Ca urmare a constatării neconstituționalității ultimei fraze a art. 14 lit. a) de către Curtea Constituțională prin Decizia nr. 225/2017, acest articol al Legii nr. 51/1995 are următorul conținut care produce efecte juridice:

„Art. 14: "Este nedemn de a fi avocat:

a) cel condamnat definitiv prin hotărâre judecătorească la pedeapsa cu închisoare pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate;"

Consecința constatării neconstituționalității unui text/părți de text de lege o reprezintă lipsirea de efecte juridice a acelui text/părți de text. Prin urmare, începând cu data de 22.06.2017, partea de lege aplicabilă situațiilor care dau posibilitatea constatării cauzelor de nedemnitate este cea referitoare la *„condamnarea definitivă printr-o hotărâre judecătorească la pedeapsa cu închisoare pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate”*.

Curtea Constituțională prin Decizia pronunțată a stabilit că *„necircumstanțierea expresă a infracțiunilor a căror săvârșire este de natură să aducă atingere prestigiului profesiei de avocat lasă loc arbitrarului, făcând posibilă aplicarea diferențiată a sancțiunii excluderii din profesie, în funcție de aprecierea subiectivă a structurilor profesiei de avocat competente să aprecieze asupra cazului de nedemnitate. Această lipsă de claritate, precizie și previzibilitate a sintagmei <<de natură să aducă atingere prestigiului profesiei>> de avocat din cadrul art. 14 lit. a) din Legea nr. 51/1995, republicată, creează astfel premisa aplicării acesteia în mod diferit, într-o manieră discriminatorie, ca rezultat al unor interpretări sau aprecieri arbitrare”*.

De asemenea, Curtea Constituțională a considerat că este competența legiuitorului „de a reglementa atât condițiile pentru exercitarea unor profesii, cât și de a stabili cazurile de încetare a acestora”.

Așadar, până la o viitoare reglementare legală, prin care Parlamentul să circumstanțieze expres sfera infracțiunilor a căror săvârșire este de natură să aducă atingere prestigiului profesiei de avocat, consider că textul legal aplicabil al art. 14 lit. a) din Legea nr. 51/1995 este următorul:

„Art. 14: *„Este nedemn de a fi avocat:*

a) cel condamnat definitiv prin hotărâre judecătorească la pedeapsa cu închisoare pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate;”.

Acest text, nu permite organelor profesiei de avocat un drept de apreciere, de la caz la caz, cu privire la tipurile de infracțiuni pentru care un avocat poate fi considerat nedemn să ocupe această funcție.

În același timp, consider că legiuitorul ar trebui să aibă în vedere, la o eventuală modificare a Legii nr. 51/1995 pentru punerea în acord a Legii cu prevederile Constituției, o limitare în timp a acestei interdicții permanente a unei persoane de a mai profesa avocatura.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit „că este dreptul exclusiv al legiuitorului de a interveni și a circumstanția sfera de incidență a decăderilor, interdicțiilor, precum și a incapacităților care rezultă din condamnare. Astfel, în ceea ce privește interdicția dobândirii calității de membru al Guvernului, aplicată persoanelor condamnate penal printr-o hotărâre definitivă, legiuitorul este liber să opteze între instituirea unei interdicții cu caracter general - lipsa oricărei condamnări penale, așa cum este reglementat în prezent, și instituirea unei interdicții speciale, circumscrisă unei sfere limitate de condamnări penale, care să se întemeieze pe criterii precum natura infracțiunilor săvârșite, latura subiectivă, pedeapsa aplicată. Având în vedere aceste argumente, Curtea apreciază că libertatea legiuitorului de a reglementa acest domeniu trebuie să respecte scopul legiferării, acela de a asigura integritatea mandatului miniștrilor, precum și cadrul legislativ în această materie. În consecință, legiuitorul urmează să țină seama și de faptul că interdicțiile trebuie reglementate într-un mod rezonabil și proporțional în raport cu situația care le-a determinat, evitându-se stabilirea în dreptul pozitivă unor interdicții absolute și perpetue” (DCC nr. 304/4.05.2017, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 520/5.07.2017).

2. ***Cu privire la modul cum se rezolvă în materia în discuție în raport de principiile ce cărmuiesc dispozițiile de drept public, problemele de drept inter-temporal pentru:***
 - a) ***condamnări cu caracter definitiv pronunțate anterior publicării în Monitorul Oficial al României a Deciziei Curții Constituționale, neexamineate (din orice motiv: necunoaștere, indiferență, etc) și care ar trebui examinate după expirarea celor 45 de zile prevăzute de Constituție;***

- b) *condamnări definitive examinate de consiliile barourilor și care sunt reexamine de Consiliul UNBR în calitate de autoritate de interes public care exercită control de legalitate cu privire la deciziile barourilor;*
- c) *condamnări definitive intervenite după publicarea Deciziei Curții Constituționale a României în Monitorul Oficial, pentru fapte săvârșite anterior publicării Deciziei Curții Constituționale a României în Monitorul Oficial;*
- d) *condamnări definitive intervenite pentru fapte săvârșite după publicarea Deciziei Curții Constituționale a României în Monitorul Oficial.*

Potrivit jurisprudenței sale, în ceea ce privește efectele unei decizii de admitere a excepției de neconstituționalitate, Curtea a stabilit că *"decizia de constatare a neconstituționalității face parte din ordinea juridică normativă, prin efectul acesteia prevederea neconstituțională încetându-și aplicarea pentru viitor"* (DCC nr. 847 din 8 iulie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 605/14.08.2008).

În aceste condiții, decizia de constatare a neconstituționalității se va aplica în privința raporturilor juridice ce urmează a se naște după publicarea sa în Monitorul Oficial - *facta futura*, însă, având în vedere faptul că excepția de neconstituționalitate este, de principiu, o chestiune prejudicială, o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să preceadă soluționarea litigiului cu care este conexă și un mijloc de apărare care nu pune în discuție fondul pretenției deduse judecății, Curtea Constituțională a considerat că *„...aceasta nu poate constitui doar un instrument de drept abstract, prin aplicarea deciziilor de constatare a neconstituționalității numai raporturilor juridice care urmează a se naște, deci unor situații viitoare ipotetice, întrucât și-ar pierde esențialmente caracterul concret”*. Așadar, Curtea Constituțională a decis că *„aplicarea pentru viitor a deciziilor sale vizează atât situațiile juridice ce urmează a se naște - facta futura, cât și situațiile juridice pendinte și, în mod excepțional, acele situații care au devenit facta praeterita”* (DCC nr. 126 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 185/11.03.2016).

Astfel, o decizie de admitere a excepției de neconstituționalitate se va aplica în toate cauzele aflate în procedură la momentul publicării acesteia - cauze pendinte, în care respectivele dispoziții sunt aplicabile.

Prin urmare, în toate situațiile neexamine (din orice motiv: necunoaștere, indiferență, etc) și care ar trebui examinate, dar și în situațiile de reexaminare, consiliile barourilor și Consiliul UNBR ar trebui să țină cont de dispoziția legală în vigoare, după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 225/2017 în Monitorul Oficial.

De asemenea, în cazul condamnărilor definitive intervenite după publicarea Deciziei Curții Constituționale a României în Monitorul Oficial, pentru fapte săvârșite anterior publicării Deciziei Curții Constituționale a României în Monitorul Oficial și în cazul condamnărilor definitive intervenite pentru fapte săvârșite după publicarea Deciziei Curții Constituționale a României în

Monitorul Oficial, consiliile barourilor și Consiliul UNBR trebuie să țină cont de dispoziția legală în vigoare, după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 225/2017 în Monitorul Oficial

Conform art. 147 alin. 4 din Constituție „*De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor*”. Așadar, efectele deciziilor Curții Constituționale sunt *erga omnes* din momentul publicării lor în Monitorul Oficial al României.

Mai mult, consider că această normă este o normă de procedură stabilind procedura după care se constată că o persoană este considerată nedemnă să mai fie avocat, iar nomele de procedură sunt de imediată aplicabilitate.

* * *

5 septembrie 2017

Prof.univ.dr. Ștefan DEACONU

Secretar științific,

Centrul de Drept Constituțional și Instituții Politice

al Facultății de Drept din Universitatea București

